

Llywodraeth Cynulliad Cymru
Welsh Assembly Government

Gwerthusiad o “Opsiwn 2”

Crynodeb Ymchwil

Crynodeb Terfynol

ar y Gwerthusiad o “Opsiw 2”

Wedi'i baratoi ar gyfer Llywodraeth Cynulliad Cymru

Wedi'i gyflwyno gan Gonsortium o Brifysgol Swydd Bedford, Prifysgol Brunel a Phrifysgol Birmingham sy'n cynnwys y bobl ganlynol:

Dr. Donald Forrester
Prifysgol Swydd Bedfordshire

Dr. Subhash Pokhrel
Prifysgol Brunel

Dr. Lynn McDonald
Prifysgol Brunel a Phrifysgol Wisconsin, UDA

Dr. Alex Copello
Prifysgol Birmingham

Charlotte Binnie

Graham Jensch

Clara Waissbein

Dimitra Giannou
Prifysgol Brunel

Cysylltwch â: Donald Forrester, Uned Ymchwil Lles Plant a Theuluoedd, Prifysgol Swydd Bedford, Park Square, Luton LU1 3JU

E-bost: Donald.Forrester@beds.ac.uk

Cyflwyniad

- Mae “Opsiw 2” yn wasanaeth a ariennir gan Gynulliad Cymru sy’n gweithio gyda theuluoedd lle mae gan y rhieni broblemau gyda chyffuriau neu alcohol a lle mae plant sydd mewn perygl o gael eu niweidio. Ffocws penodol y gwasanaeth yw lleihau’r angen i blant dderbyn gofal cyhoeddus. Mae hwn yn wasanaeth yng Nghaerdydd a Bro Morgannwg.
- Mae’r ymyrraeth yn fer (4 i 6 wythnos) ac yn ddwys (mae gweithwyr ar gael 24 awr y dydd). Mae’r gweithwyr yn defnyddio cyfuniad o Gyfweliadau Ysgogol ac arddulliau cwnsela sy’n Ffocysu ar Ddatrysiadau, ynghyd ag amrywiaeth o ymyraethau therapiwtig ac ymarferol eraill.
- Mae Opsiw 2 yn wasanaeth o ddiddordeb penodol oherwydd y ceir tystiolaeth gyfyngedig ynghylch sut i atal plant risg uchel rhag dechrau derbyn gofal a phryder cynyddol ynghylch nifer y plant sy’n cael eu heffeithio gan rieni sy’n cam-drin cyffuriau neu alcohol.

Strwythur y gwerthusiad

Roedd gan y gwerthusiad bedair prif gydran:

1. adolygiad o’r llenyddiaeth a geir ynghylch gwasanaethau cynnal teuluoedd;
2. arolwg meintiol dilynol o blant Opsiw 2 a grŵp cymhariaeth sy’n archwilio effaith y gwasanaeth ar ddechrau derbyn gofal a’r arbedion cysylltiedig o ran costau;
3. arolwg ansoddol o farn rhieni a phlant a ddefnyddiodd y gwasanaeth yn 2006.
4. holiaduron ar gyfer gweithwyr cymdeithasol yn yr awdurdodau lleol.

Cyflawnwyd arolwg llenyddiaeth ychwanegol ar ganlyniadau i blant yn y system ofal, sy’n destun adroddiad ar wahân.

Arolwg o’r llenyddiaeth ynghylch gwasanaethau i atal plant rhag dechrau derbyn gofal

- Mae’r arolwg llenyddiaeth yr adroddwyd amdano yn yr adroddiad hwn yn canolbwyntio ar wasanaethau cynnal teuluoedd dwys (CTD) ar gyfer plant sydd mewn perygl o gael eu derbyn i ofal. Mae’n crynhoi tystiolaeth o ryw 100 o erthyglau neu lyfrau.
- Ymddengys bod ymyraethau dwys yn bwysig oherwydd nad yw’n ymddangos bod gwasanaethau cyffredinol sydd â’r nod o wella lles teuluoedd (megis Cychwyn Cadarn a Home-Start) wedi cael effaith ar gyfraddau derbyn i ofal. Yn aml hefyd, nid ydynt yn ymgysylltu â’r teuluoedd sydd â’r problemau mwyaf difrifol.
- Awgrymodd gwerthusiadau cychwynnol o CTD fod 90% o’r plant sydd “mewn perygl” o gael eu derbyn i ofal cyhoeddus wedi osgoi hynny ar ôl ymyrraeth.
- Nododd cyfres o werthusiadau mwy trwyadl a graddfa fwy o CTD a oedd yn cynnwys grwpiau safonol nad oedd gwasanaethau Cynnal Teuluoedd yn tueddu i effeithio ar y tebygolrwydd y byddai plant yn dechrau derbyn gofal cyhoeddus ac

o ganlyniad i hynny, nad oeddent yn tueddu i gynhyrchu unrhyw fudd economaidd. Dyma'u canfyddiadau penodol:

- Cyfraddau derbyn plant i ofal Dim gwahaniaeth
- Gweithrediad plant a theluoedd Dim gwahaniaeth
- Hyd a dwysedd yr ymyrraeth Dim gwahaniaeth

Y prif faterion a nodwyd oedd:

1. Nid oedd y plant a gyfeiriwyd at wasanaethau CTD “mewn perygl” gwirioneddol uchel o gael eu derbyn i ofal – ni dderbyniwyd y rhan fwyaf o'r plant mewn grwpiau rheoli i ofal.
2. Ychydig iawn o astudiaethau sy'n darparu tystiolaeth o'r gwasanaethau ar gyfer y grwpiau safonol.
3. Mae gwasanaethau CTD yn seiliedig ar fodel “ymyrryd mewn argyfwng”, ond mae'n ymddangos bod problemau'r teulu'n gronig ac yn hirdymor.
4. Datblygodd llawer o'r prosiectau arferion sy'n wahanol i'r rheiny sydd ar bapur, megis cadw teluoedd ar restrau aros.
5. Yn aml mae'n anodd bod yn sicr beth sy'n cael ei werthuso, am fod y ffocws ar strwythur yr ymyrraeth, nid y broses.
6. Ni ddylid gweld Cynnal Teuluoedd fel nod ynddo'i hun, am mai dechrau derbyn gofal yw'r opsiwn cywir i blant weithiau.

Mae'r ymchwili yn amlygu perygl gormod o frwdfrydedd ynghylch modelau nad ydynt wedi cael eu profi'n ddigonol. Nid oes unrhyw “fwled hud” a fydd yn atal yr angen i blant gael eu derbyn i ofal cyhoeddus. Ar ei orau, gallai fod yn bosib datblygu gwasanaethau sy'n gallu atal *rhai* plant rhag dechrau derbyn gofal drwy wella sefyllfa eu teulu'n sylweddol. Mae'r broses hon yn gofyn am werthuso gofalus a pharhaus.

Yr astudiaeth feintiol i gymharu deilliannau derbyn gofal

Cymharodd yr astudiaeth feintiol wybodaeth am dderbyn gofal a chostau ar gyfer 278 o blant a gyfeiriwyd ac a dderbyniwyd gan y gwasanaeth Opsiwn 2 rhwng 2000 a 2006 (mae hyn yn cynnwys 16% nad oeddent yn derbyn y gwasanaeth) ac 89 a gyfeiriwyd na chawsant eu derbyn am fod y gwasanaeth yn llawn (y grŵp cymhariaeth). Crynhoir y canlyniadau yn y tabl ar y dudalen nesaf.

Effaith Opsiwn 2 ar Dderbyn Gofal

- Ni leihaodd Opsiwn 2 ganran y plant a dderbyniwyd i ofal;
- Lleihaodd Opsiwn 2 yr amser a dreuliwyd gan blant mewn gofal yn sylweddol oherwydd:

- Bod plant Opsiwn 2 yn cymryd mwy o amser i gael eu derbyn i ofal;
- Eu bod yn tueddu i aros yno am lai o amser os ydynt yn dechrau derbyn gofal;
- Bod canran uwch o blant Opsiwn 2 yn dychwelyd adref ar ôl derbyn gofal.
- O ganlyniad i hyn, roedd chwarter o'r plant Opsiwn 2 yn derbyn gofal ar ddiwedd yr astudiaeth o'i gymharu â thraean o blant yn y grŵp cymhariaeth

Crynodeb o Effaith Opsiwn 2 ar Dderbyn Gofal

	Opsiwn 2	Cymhariaeth	Yn arwyddocaol o ran yr ystadegau?
A dderbyniwyd y plentyn i ofal?	41%	40%	Nac ydy
Faint o ddyddiau a dreuliwyd gan blant yn derbyn gofal?	766	958	Ydy (p=0.038)
Faint o ddiwrnodau o gael eu cyfeirio tan ddechrau derbyn gofal?	243	126	Nac ydy
A oedd y plentyn mewn gofal ar 31.12.06?	24%	33%	Ydy (p=0.025)
A oedd y plentyn yn byw gartref ar 31.12.06?	68%	56%	Ydy (p=0.003)
Cost gofal (Caerdydd yn unig) (£)	13558.36	16931.13	Ydy (p=0.049)

Effaith Opsiwn 2 ar gost lleoliadau gofal

Gwnaed ymdrech i fesur arbedion o ganlyniad i angen gostyngol am ofal cyhoeddus a gwrthbwysu hyn yn erbyn cost Opsiwn 2. Dyma'r canfyddiadau:

- Yn y Fro, roedd yn ymddangos bod y ffigurau ynghylch y costau'n ymddangos yn annibynadwy (heb fod unrhyw fai am hynny ar yr awdurdod lleol). Gan hynny, eithriwyd y plant o'r Fro o'r dadansoddiad costau/gwrthbwysu.
- Yng Nghaerdydd, £2194.67 y plentyn oedd cost Opsiwn 2.
- *Ar gyfartaledd, arweiniodd Opsiwn 2 at arbediad o £3372.77 y plentyn o ran cost y lleoliadau.*
- **Ar gyfartaledd, felly, arweiniodd pob cyfeiriad priodol at arbediad o £1178.10 y plentyn i'r awdurdod lleol.**
- Mae'n debygol bod yr arbedion yn sylweddol fwy na hyn am nad oedd holl gostau'r gofal wedi'u cynnwys, ac na chostiwyd dewisiadau ar wahân i Opsiwn 2.

- Gellir dod i'r casgliad bod Opsiwn 2 yng Nghaerdydd yn darparu arbedion sylweddol o ran costau i'r system ofal ac felly mae'n debygol o fod yn ymagwedd gost-effeithiol at leihau'r angen am ofal cyhoeddus.

Gyda pha fathau o deuluoedd oedd Opsiwn 2 fwyaf effeithiol?

- Roedd Opsiwn 2 yn arbennig o dda o ran lleihau'r angen am ofal o dan yr amgylchiadau canlynol:
 - Nododd y cyfeiriad fod plentyn "mewn perygl" o gael ei dderbyn i ofal;
 - Roedd y rhieni'n camddefnyddio alcohol;
 - Teuluoedd un rhiant.
- Yr unig grŵp lle roedd Opsiwn 2 yn cynyddu'r tebygolrwydd o dderbyn gofal oedd plant y nodwyd eu bod "mewn perygl" o gael eu cynnwys ar y gofrestr amddiffyn plant.

Roedd effaith Opsiwn 2 yn arbennig o arwyddocaol oherwydd bod yr astudiaeth yn defnyddio grŵp cymhariaeth dilys gyda niferoedd cymharol fawr. Fodd bynnag, roedd prawf yr effaith yn arbennig o drwyadl oherwydd bod y gwerthusiad yn cynnwys:

- Cyfnod dilyn i fyny cymharol hir (3.5 blynedd ar gyfartaledd);
- Nid oedd costau llawn gofal wedi'u tanamcangyfrif oherwydd nad oedd costau mewnbwn parhaus gan weithwyr cymdeithasol neu ddod o hyd i leoliadau wedi'u cynnwys;
- Yn bwysicaf, nid yw gwybodaeth am y gwasanaethau eraill a dderbyniwyd gan y grŵp cymhariaeth wedi'i chynnwys. Nid yw cost y rhain wedi'i chynnwys o fewn y gwerthusiad economaidd. Yn bwysicach, mae bodolaeth y gwasanaethau eraill hyn yn golygu bod angen gweld **effaith Opsiwn 2 o'i gymharu â gwasanaethau eraill – nid o'i gymharu â methu â derbyn unrhyw wasanaeth o gwbl**. I bob pwrpas, mae Opsiwn 2 yn creu mwy o effaith o ran lleihau'r angen am ofal na'r cyfuniad o wasanaethau eraill y mae teuluoedd yn debygol o gael eu cyfeirio iddynt.

Yr hyn yr hoffai rhieni a phant ei ddweud fwyaf wrth Lywodraeth Cynulliad Cymru ynghylch Opsiwn 2

- "heb ymyrraeth [y gweithiwr Opsiwn 2] ... byddai'r teulu wedi chwalu
- "heb eisiau swnio'n ddramatig, achubodd [y gweithiwr Opsiwn 2] y teulu hwn".
- roedd "yn wych i mi [a fy merch] am y 4 wythnos hynny".
- Mae'n "dda i'n perthynas rhwng mam a merch
- "pan allwch ddibynnu ar rywun...mae hynny'n fwy na 101%...".

- “Gallwn fod wedi lladd fy [mab hynaf] erbyn hyn” neu ei roi mewn gofal os “nad oedd gennyf rywun fel [y gweithiwr Opsiwn 2] i siarad ag ef/hi”.
- “Maen nhw’n barod iawn i helpu”; “yn gwranddo’n dda”. “Yn gyfeillgar”. “Byddai’n hyfryd bod gyda nhw o hyd!”.
- “Mae’n dda o ran cymorth gydag alcohol” ac “mae alcohol yn gyffur”. “Diolch!”.
- [dywedodd y cyfwelai] fod Opsiwn 2 yn “wasanaeth da” a hebdo nid oedd yn gwybod “beth fyddai fy sefyllfa o safbwynt y plant”.
- Mae Opsiwn 2 yn “gymorth mawr”. Dylai “pob gweithiwr cymdeithasol weithio fel nhw [Opsiwn 2]”
- “Peidiwch â dod ag Opsiwn 2 i ben, o dan unrhyw amgylchiadau” a “dylent ei estyn cymaint ag y gallant”.

Yr astudiaeth ansoddol o brofiadau defnyddwyr gwasanaethau

- Roedd yr holl rieni a phant y cynhaliwyd cyfweiliadau â hwy (n=18) yn gadarnhaol iawn ynghylch y gwasanaeth a dderbyniasant.
- Nodwedd benodol oedd bod gweithwyr Opsiwn 2 yn gallu creu cysylltiadau â theuluoedd ar ôl i weithwyr proffesiynol eraill gael hynny’n anodd iawn.
- Cyferbynwyd dull rhyngweithio gweithwyr Opsiwn 2 â’r ffyrdd y cysylltodd gweithwyr plant a theuluoedd â theuluoedd, nad oeddent bob amser yn fuddiol.
- Siaradodd yr holl deuluoedd am y newidiadau a oedd wedi digwydd mewn teuluoedd yn ystod eu cyfnod o weithio gydag Opsiwn 2. Mewn rhai teuluoedd, roedd y rhain yn barhaus; roedd rhai teuluoedd eraill wedi llithro’n ôl ar ôl Opsiwn 2.
- Roedd y duedd i ddychwelyd i lefelau anhawster blaenorol yn fwy amlwg mewn teuluoedd gydag anawsterau cymhleth a chyd-gysylltiedig.

Yr holiaduron ar gyfer gweithwyr cymdeithasol

- Dychwelwyd holiaduron gan 23 o weithwyr cymdeithasol yn y Fro a Chaerdydd;
- Roedd y rheiny a oedd wedi cyfeirio i Opsiwn 2 yn gadarnhaol iawn ynghylch proffesiynoldeb yr ymateb;
- Yn gyffredinol, teimlodd ymatebwyr fod gan Opsiwn 2 effaith gadarnhaol, ond teimlodd nifer bach ei fod wedi gwella gweithrediad teuluoedd dros dro, gyda’r plant yn dechrau derbyn gofal yn y pen draw;

- Roedd gan weithwyr yn y Fro berthynas agosach gydag Opsiwn 2; yn aml, nid oedd y rheiny yng Nghaerdydd yn gwybod llawer am y prosiect.

Casgliadau

Mae plentyn sy'n dechrau derbyn gofal yn arwydd o chwalfa gymdeithasol a theuluol sylfaenol. Nid yw'n digwydd ond mewn sefyllfa lle mae gan deuluoedd anawsterau difrifol iawn. Mae hyn yn esbonio'r gwelliannau cymharol a welir mewn plant sy'n derbyn gofal (ceir manylion am hyn yn yr adroddiad sydd wedi'i gynnwys gyda hwn) a'r anhawster mynych mae gwasanaethau'n ei brofi wrth atal yr angen am ofal.

Yn y cyd-destun hwn, mae effaith Opsiwn 2 yn nodedig. Credwn mai dyma'r gwerthusiad cyntaf ym Mhrydain sy'n cynnwys methodoleg bendant i ddangos angen gostyngol am ofal o ganlyniad i wasanaeth cefnogi teuluoedd. Yn wir, roedd yr effaith a brofwyd yn nodedig oherwydd y cyfnod dilyn i fyny hir a grŵp cymharu dilys. Mae'n arbennig o bwysig i bwysleisio y byddai'r grŵp cymhariaeth wedi derbyn amrywiaeth o wasanaethau eraill – gan gynnwys rhai gwasanaethau dwys a/neu dymor hir. Gan hynny, gellir cymharu effaith Opsiwn 2 ag amrywiaeth o wasanaethau eraill – nid â methu â derbyn unrhyw wasanaeth o gwbl.

O ganlyniad i'r ystyriaethau hyn, ein casgliad canolog yw ***ei fod yn ymddangos bod gan Gymru, yn Opsiwn 2, ased arloesol o bwys cenedlaethol ac, o bosib, rhyngwladol.*** Mae ganddo'r potensial i gael ei ddatblygu a'i ehangu i ddiwallu anghenion rhai o'r teuluoedd mwyaf bregus mewn cymdeithas. Fodd bynnag mae'n rhaid bod yn bwyllog o ran sawl agwedd:

- Nid ydym yn gwybod beth yw effaith Opsiwn 2 ar les plant. Mae hyn yn hollbwysig – oherwydd y gall hyd yn oed gwasanaeth ardderchog niweidio plant yn anfwriadol os yw'n atal plant a fyddai'n elwa ar ofal rhag dechrau derbyn gofal. Nid oes unrhyw dystiolaeth bod Opsiwn 2 yn gwneud hyn – ond mae'n fwlch pwysig o hyd yn ein gwybodaeth bresennol;
- Nid oedd Opsiwn 2 yn lleihau nifer y plant a dderbyniwyd i ofal. Mae'r rhesymau dros hyn yn gofyn am fwy o ymchwil;
- Yn aml, ymddengys bod Opsiwn 2 yn arwain at newidiadau am gyfnod, ond mae rhai teuluoedd yn dychwelyd i lefelau anhawster blaenorol.

Gallai'r cwestiynau canlynol fod yn berthnasol i'r canfyddiadau hyn:

- Ydy'r cyfnod ymyrraeth byr yn briodol ar gyfer teuluoedd ag anghenion cymhleth? A fyddai cyfnodau hwy neu ymyrraethau ychwanegol yn ddefnyddiol ar gyfer rhai teuluoedd?
- Ydy gwasanaethau eraill yn helpu i gynnal newidiadau cadarnhaol o fewn teuluoedd? Mae'n bwysig bod effaith Opsiwn 2 yn cael ei hystyried yng nghyd-destun darpariaeth gwasanaethau cyffredinol. Yn benodol, beirniadodd defnyddwyr gwasanaethau waith gymdeithasol arferol yn llym.

Mae'r cyferbyniad rhwng llwyddiant Opsiwn 2 a methiant cyffredinol ymyraethau sy'n seiliedig ar y model 'Homebuilders' yn drawiadol. Mae'n debygol bod hyn yn gysylltiedig â defnyddio ymyraethau sy'n seiliedig ar dystiolaeth, megis cyfweiliadau ysgogol ac ansawdd uchel staff a rheolwyr y prosiect.

Argymhellion

Argymhellion ar gyfer Opsiwn 2

1. Mae'n ymddangos mai dim ond tystiolaeth gyfyngedig sy'n bodoli i gefnogi ymyrraeth fer sy'n seiliedig ar fodel ymyrryd mewn argyfwng fel ffordd o atal derbyn gofal - er y gallai fod yn ddefnyddiol ar gyfer teuluoedd â phroblemau llai difrifol. O bosib gallai Opsiwn 2 ystyried arbrofi gyda:
 - a) cyfnodau ymyrraeth hwy;
 - b) mwy o ddefnydd o sesiynau dilyn i fyny a mwy o ailgyfeirio;
 - c) modelau ymgysylltu hyblyg sy'n cael eu cyd-drafod gyda theuluoedd.
2. Gallai targedu plant sydd "mewn perygl o gael eu derbyn i ofal" neu sy'n "derbyn gofal" yn agosach gynyddu llwyddiant y prosiect o ran atal derbyn gofal.
3. Gellid addasu a rhoi cynnig ar amrywiadau ar Opsiwn 2 gyda rhieni nad ydynt yn camddefnyddio sylweddau.
4. Mae angen cynyddu ymwybyddiaeth o'r gwasanaeth yng Nghaerdydd.

Argymhellion ar gyfer gwasanaethau eraill sy'n ymwneud â phlant a theuluoedd

5. Dylid ymchwilio i effaith botensial hyfforddi gweithwyr gofal plant proffesiynol mewn cynnal cyfweiliadau ysgogol ac ymagwedd sy'n ffocysu ar ddatrysiadau. Mae'n arbennig o bwysig bod yr hyfforddiant hwn yn cael ei ddilyn i fyny gan oruchwyliaeth glinigol medrus o arfer gwirioneddol, gan bod ymchwil yn awgrymu mai anaml y mae hyfforddiant yn unig yn ddigonol i gyflawni arfer medrus mewn ymagwedd seiliedig ar dystiolaeth.
6. Gallai fod yn ddefnyddiol darparu hyfforddiant mewn cyfweiliadau ysgogol ac agweddau eraill ar ffyrdd Opsiwn 2 o weithio ar gyfer gweithwyr cymdeithasol yng Nghaerdydd a Bro Morgannwg a gwerthuso "gwerth ychwanegol" yr ymyrraeth Opsiwn 2. Gallai hyn leihau'r gwahaniaeth tybiedig rhwng Opsiwn 2 a gwasanaethau safonol a lleihau'r gyfradd "llithro'n ôl" i lefelau anhawster blaenorol.

Argymhellion ar gyfer ymchwil bellach

Amlygwyd peryglon dibynnu ar werthusiad nad yw'n ystyried lles plant nifer o weithiau. Fel blaenoriaeth felly, byddem yn argymhell y canlynol:

7. Astudiaeth ymchwil sy'n dilyn yr effaith ar ganlyniadau ar gyfer plant, rhieni a lles teuluoedd, ynghyd â chostau llawn Opsiwn 2 o'i gymharu â phant y grŵp cymhariaeth.
8. Dylid gwerthuso addasiadau i'r model Opsiwn 2 yn ofalus i nodi eu heffaith ar les plant a theuluoedd a derbyn gofal.

Argymhellion ar gyfer polisi

- Dylai ymyraethau ganolbwyntio ar *les plant, nid atal gofal* – gofal yw'r opsiwn cywir i rai plant. Dyma athroniaeth Opsiwn 2 ac mae angen ei hefelychu mewn unrhyw ymyrraeth sydd â'r nod o leihau'r angen i blant dderbyn gofal;
- Ar hyn o bryd, nid ydym yn gwybod pa wasanaethau neu ymyraethau sy'n gallu gwella lles plant a lleihau'r angen am ofal, ac felly *dylai polisiau archwilio a gwerthuso ymagweddau gwahanol yn weithredol*;
- Mae'r gwerthusiad yn awgrymu bod Opsiwn 2 yn fodel cadarnhaol ar gyfer cyflawni rhai o'r nodau hyn. Mae'n darparu *man cychwyn ardderchog ar gyfer archwilio sut y gallem wella canlyniadau* ar gyfer y plant a'r teuluoedd hynod fregus hyn. Mae'r canlynol ymhlith agweddau penodol ar y gwasanaeth sy'n ymddangos yn bwysig:
 - Pob gweithiwr â sgiliau cyfathrebu ardderchog;
 - Gallu i weithio hyd yn oed gyda theuluoedd y mae'n anodd iawn ymgysylltu â hwy;
 - Defnyddio ymagwedd sy'n seiliedig ar dystiolaeth sy'n briodol ar gyfer y grŵp cleientiaid (sef cyfweiliadau ysgogol);
 - Ffocws ar draws y gwasanaeth ar werthoedd sy'n canolbwyntio ar y cleient;
 - Goruchwyliaeth a rheolaeth gref sy'n cynnal gweledigaeth o ragoriaeth ar y cyd.
- Fodd bynnag, ni ddylai datblygu a gwerthuso'r gwasanaeth ganolbwyntio ar wasanaethau arbenigol yn unig – dylai hefyd ystyried ffyrdd o wella arfer gwaith cymdeithasol cyffredinol. Roedd y cyferbyniad rhwng canfyddiadau defnyddwyr gwasanaeth am Opsiwn 2 a'u barn am waith cymdeithasol "arferol" yn drawiadol, ac yn awgrymu bod angen dysgu gwersi pwysig ynghylch ffyrdd medrus o weithio er mwyn eu lledaenu o fewn arfer cyffredinol.

Mae Opsiwn 2 yn enghraifft o ragoriaeth wrth weithio gyda theuluoedd bregus lle mae'r rhieni'n camdefnyddio cyffuriau neu alcohol. Ceir tystiolaeth ei fod yn lleihau'r angen i blant dderbyn gofal mewn llawer o'r teuluoedd sy'n cael eu cyfeirio iddo. Argymhellwn fod y model yn cael ei ddatblygu a'i ehangu, a bod goblygiadau llwyddiant Opsiwn 2 yn cael eu hystyried ar gyfer gwasanaethau cymdeithasol ar sail fwy cyffredinol.